

ANMELDELSER

DAVID A. BANNERMAN and W. MARY BANNERMAN: Birds of Cyprus. (LXXXI + 384 pp., 16 farvetavler af D. M. REID-HENRY og ROLAND GREEN, 15 sorttavler af HENRY JONES, talrige tekstfigurer, 1 kort). – OLIVER & BOYD, Edinburgh & London 1958. – Pris: 63 sh.

Et meget smukt værk om Cyperns fugle, udarbejdet på grundlag af litterære kilder og forfatternes egne iagttagelser på øen. Blandt ynglefuglene findes 14 endemiske underarter. Cypern ligger på en trækrute, der passerer af store fugleskarer fra Europa og Vestasien, og artsantallet af disse er større end af de rugende former.

Efter en indledning gives en navneliste og en historisk oversigt over Cyperns ornithologi. Det næste kapitel, som handler om øens topografi og vegetation er skrevet af D. F. DAVIDSON. Derpå følger et meteorologisk afsnit, 2 kapitler af kombineret ornithologisk og personalhistorisk interesse og en liste over cypriotiske genfangster af udenlandske ringfugle; her findes en Gærdesanger, som blev mærket på Amager 1953 og genfundet ved Famagusta samme efterår. I hovedteksten, som svarer til de med arabertal paginerede sider, findes beskrivelser, udbredelsesforhold og andre oplysninger af enhver art, som har interesse for emnet; de er skrevet i et let læst sprog og trykt på godt papir. Illustrationsmaterialet er gennemgående fremragende.

LØPP.

MARTIN HOLDGATE: Mountains in the sea. The story of the Gough Island Expedition. With a foreword by H. R. H. Prince PHILIP Duke of Edinburgh and a preface by J. B. HEANEY. (222 pp., 4 enkelte farvetavler, 16 dobbelte sorttavler, 4 kort). – MacMILLAN & Co., London 1958. Pris: 25 sh.

En fængslende og livlig skildring til den i titlen nævnte, ubeboede ø, som ligger 3–400 km syd for Tristan da Cunha, d. v. s. i Atlanterhavet på ca. 40° s. br. Ekspeditionens medlemmer var en gruppe unge englændere og en enkelt sydafrikaner, der tilbragte en væsentlig del af sommerhalvåret 1955–56 på Gough. Fuglene har et specielt kapitel og omtales desuden hist og her i teksten; en af ekspeditionsdeltagerne, MICHAEL SWALES, havde til opgave at studere fugle og sæler på øen. Langt de fleste af øens ynglefugle er Stormfugle; der er Alkestormfugle, 3 arter Albatrosser og talrige Skråper. Storskråpen (*Puffinus gravis*), som hidtil kun har været noteret som ynglefugl på Tristan da Cunha øgruppen, fandtes rugende i et antal, som ansloges til ca. 1 000 000 par, på en ø ved Gough, Pingvinøen. Af andre ynglefugle skal nævnes Storkjovent og den sydlige Havterne (*Sterna vittata*).

LØPP.

W. E. SWINTON: Fossil Birds. (63 pp., 8 tavler, 25 tekstfigurer). – British Museum (Natural History), London 1958. Pris: 5 sh.

Tekst og billeder giver en udmærket oversigt over de vigtigste uddøde fugletyper. Efter en indledning findes et par afsnit om flyveevnens udvikling, og sammenligninger drages med flyveøgler og (nulevende) flyvende pattedyr. Derefter følger kapitler om fuglene i juratiden, kridttiden og tertiærtiden, ialt ca. 170.000.000 år, og endelig fremsættes nogle tanker om strudsflugenes oprindelse. Til sidst findes en geologisk tavle; Øgleflugens alder kan anslås til rundt regnet 150.000.000 år, kridtflugenes til omkring 100.000.000 år og pingvinernes til op imod 50.000.000 år. Tavlerne gengiver maoritegninger af Moaer, billeder af Gejrfugl og Dronte samt en række tænkte, men tiltalende rekonstruktioner af Øglefluglen, de to typer af kæmpestrudse, de tertiære kæmpefugle *Phororachos* og *Diatryma*, Kridtlommen og Tandternen, den sidste i farver. LØPP.

D. W. SNOW: A Study of Blackbirds. (192 pp., talrige ill.). – ALLEN & UNWIN, London 1958. Pris: 21 sh.

Bogen giver resultater af flittige og indgående iagttagelser over Oxfords Solsorter i årene 1953–1956. Forf.s arbejdsmark var navnlig den botaniske have umiddelbart ved Edward Grey Institute, hvor han iøvrigt færdedes. I teksten findes omtaler af fjerdragt og fældningsforhold, territorier, sang- og kamphandlinger, parringsspil, adfærd i redetiden, æg og unger og de sidstes spredning. Til sidst omtales Solsorter i andre lande og andre forskeres resultater. Blandt illustrationerne findes et par kortskitser over territoriernes fordeling i iagttagelsesårene, nogle diagrammer og mange smukke og instruktive tegninger af Solsorter i forskellige situationer, udført af ROBERT GILLMOR. LØPP.

E. M. NICHOLSON: Britain's Nature Reserves. (175 pp., 65 ill.). – Country Life, London 1957. Pris: 30 sh.

En praktisk håndbog med beskrivelser af fredede områder i Storbritannien incl. Hebriderne og Shetlandsøerne, ialt 87, som i størrelse varierer fra under 50 ha op til ca. 16.000 ha (Cairngorms i Skotland). Terrænerne er langt fra alle administreret som mere eller mindre lukkede reservater; mange er offentlig tilgængelige naturparker, men i andre er der færdselsmæssige begrænsninger.

I indledningen gør forf. rede for arbejdsplanen og den britiske opfattelse af forholdene. Derefter omtales de enkelte steder; under hver overskrift nævnes beliggenhed, areal, ejerforhold og administration, adgangsmuligheder samt i tilfælde af restriktioner, hvor man kan opnå tilladelse til besøg med specielle formål. Bogen prydes med talrige smukke fotografier og afsluttes med en kort bibliografi samt adresser på en række institutioner, der administrerer de forskellige terræner. LØPP.

EDWARD A. ARMSTRONG: *The Folklore of Birds. An enquiry into the origin & distribution of some magico-religious traditions.* The New Naturalist **39**. (272 pp., 1 farvetavle, 16 dobbelte sorttavler, 84 tekstfigurer). – COLLINS, London 1958. Pris: 30 sh.

En meget smuk og interessant bog om fugle i menneskenes mere eller mindre mystisk prægede forestillingskreds, gennemillustreret med billeder af kunstværker, hvor fugle spiller en rolle.

Forf. starter med at behandle palæolithiske huletegninger af fugle, hvoraf der er en del, omend ikke så mange som af pattedyr. Senere omtales forhold fra forhistorisk tid. Der er fotografier og omtaler af 4–5000 år gamle, forasiatiske relieffer, af tungusernes svane-pæle etc.; et særligt kapitel findes om drengenes »wren hunt« [wren = Gærdesmutte; willow wren = Løvsanger], som stadig praktiseres i Irland og på Man, og som minder om danske børns fastelavnsoptog. Bogen indeholder skitser fra store dele af jorden, fra Beringstrædet til Sydamerika og Sydafrika. En »selected« bibliografi på 12 sider og et godt sagregister afslutter dette flittigt kompilerede arbejde, som forf. i sin egenskab af både teolog og ornitholog har haft gode forudsætninger for at udføre.

LØPP.

THE NATURAL HISTORY OF RENNELL ISLAND, British Solomon Islands. Volume 1 (Vertebrates) (228 pp., mange tekstfig. og kort). – DANISH SCIENCE PRESS, Copenhagen 1958. Pris: 45 kr.

Nærværende bind er første del af et større værk om Rennell Islands naturhistorie og skildrer de videnskabelige resultater af Den Danske Rennell Island Ekspedition 1951 og The British Museum (Natural History) Expedition 1953. Rennell Island, som ligger noget syd for de øvrige Salomonsøer i Stillehavet, har stor zoogeografisk interesse, men er meget lidt kendt. Den danske ekspedition var en del af »Galathea«-Ekspeditionen og lededes af cand. mag. TORBEN WOLFF. Af vigtighed for ornithologer er først og fremmest oversigten over fuglelivet (p. 85–120), skrevet af DIANA BRADLEY og TORBEN WOLFF. Ialt kendes 51 arter fra øen. Nævnes bør her også en interessant afhandling af F. W. BRÆSTRUP (p. 135–148) om fugles og flyvende pattedyrs kolonisering af oceaniske øer.

F. S.

PETER SCOTT: *A Coloured Key to the Wildfowl of the World.* (91 pp., mange tekstfig., 23 farvetavler). – THE WILDFOWL TRUST, Slimbridge, Gloucestershire 1957.

Denne lille bog, i bekvemt lommeformat, giver en oversigt over alle de kendte former af andefugle i verden, ialt 247 underarter fordelt på 147 arter. Samtlige former er afbildet i PETER SCOTT'S bekendte streg på farvetavlerne, oftest både han og hun. Teksten indskrænker sig til en indledning samt angivelser af de enkelte formers korrekte navne og deres udbredelse. Næppe nogen anden dyregruppe har fået samtlige

sine repræsentanter afbildet og omtalt som sket i denne bog. Da PETER SCOTT ikke blot er en fremragende fuglemaler, men også er en af de mest sagkyndige kendere af ænder og gæs, er bogen blevet en fortrinlig vejledning for enhver, som er interesseret i andefugle, og kan anvendes som en udmærket fører i zoologiske haver og fugleparker. F. S.

J. CHR. SVABO: Indberetninger fra en Reise i Færøe 1781 og 1782. Udgivet af N. DJURHUUS. (497 pp., mange tekstfig. og farvetavler). – SELSKABET TIL UDGIVELSE AF FÆRØSKE KILDESKRIFTER OG STUDIER, København 1959. Pris: 60 kr.

SVABO var en af Færøernes største videnskabsmænd, men hans beretninger om sine undersøgelser blev aldrig trykt, hvorfor de ikke har fået den betydning, som de fortjener. SVABO havde i det hele taget mange fortrædeligheder i sit liv, men har nu fået oprejsning, 125 år efter sin død, ved udgivelsen af dette monumentale værk, som omfatter alle hans manuskripter, sagkyndigt vurderet og kommenteret af mag. art. N. DJURHUUS. På mangfoldige områder har SVABO gjort en indsats, selvom hans virke nu, så længe efter, nærmest kun har kulturhistorisk interesse. Også som ornitholog har SVABO haft betydning, hvilket indgående er skildret i omtalen af Færøernes ornithologiske historie i D.O.F.T. 28, 1934, p. 104–112. Nu kan man læse SVABO's egen version, der stadig ikke kan undlade at imponere ved forfatterens umådelige viden og klare fremstillingsevne. Værket kan fås hos bibliotekar ERIK DAL, Amaliegade 21 c, København K. F. S.

ROGER PETERSON, GUY MOUNTFORT & P. A. HOLLUM: Europas fåglar. En fälthandbok. Svensk bearbetning av CARL-FREDRIK LUNDEVALL. Anden reviderede udgave. (325 pp., 64 tavler, hvoraf mange i farver, talrige tekstfig. og kort). – SVENSK NATUR, Stockholm 1958. Pris: 35 sv. kr.

Den svenske udgave af dette kendte og fremragende fugleværk anmeldtes i D.O.F.T. 50, 1956, p. 170. Succesen har været så stor, at en ny udgave nu er udsendt. Enkelte ændringer og tilføjelser er foretaget, og nogle af udbredningskortene er tegnet om. LUNDEVALL har med stor omhu ført alle opgivelser à jour, og bogen må stadig betegnes som hovedværket man støtter sig til under ekskursioner i ind- og udland. Der findes nu udgaver på næsten alle europæiske sprog, og næste år (1960) vil der endog udkomme en dansk udgave. Sent er som bekendt bedre end aldrig. F. S.

MINE DYR. Dyr i hus og have. Politikens håndbøger nr. 186. (271 pp., mange tekstfig.). – POLITIKEN, København 1958. Pris: 10,75 kr.

Denne lille lommebog omhandler de forskellige dyr, som man kan knytte til sit hjem eller sin have, og giver på begrænset plads et væld af nyttige oplysninger. Der er en lang liste over medarbejdere, men de

enkelte artikler er ikke signerede. Der er et kapitel om fuglene i haven, med omtale af de almindelige arter og af de forskellige typer af redekasser, drikkekar m. v. Et andet kapitel omhandler stuefuglene og deres problemer, ligesom de forskellige slags fjerkræ indgående skildres. Man kan læse om disse ting mange andre steder, men det er nyttigt at have det hele samlet i en nem lille bog. Teksten er pålidelig, men oftest holdt i bred almindelighed; udvalget af stuefugle er ret tilfældigt. Tegningerne, der er spredt i teksten, er instruktive og anskuelige; billedet på side 93 forestiller dog ikke en Blåmejse, men en Gråmejse. F. S.

GLIMT AF NATUREN. Med indledning af HANS HARTVIG SEEDORFF. (88 pp., 40 farvetavler). – MUNKSGAARD, København 1958. Pris: 48 kr.

Dette er en rigtig gavebog, med hovedvægten lagt på de store helsides farvefotos, optaget af HELMUTH HANDRICK, hvoraf de fleste virkelig er meget smukke. Seksten danske zoologer har skrevet noget sammen om de dyr og planter, som billederne forestiller, og det er blevet til en samling interessante og morsomme artikler om vidt forskellige emner, spredte »glimt af naturen«. Om fugle har dr. phil. F. W. BRÆSTRUP, cand. mag. HANS LIND, dr. phil. HELGE VOLSØE, dr. phil. KNUD PALUDAN, mag. scient. MOGENS HØJGAARD, konservator ERIK PETERSEN, dr. phil. POUL BONDESEN, dr. phil. HOLGER POULSEN, mag. scient. BERNT LØPPENTHIN og fotograf FRANK WENZEL skrevet, et imponerende opbud af sagkyndige; det bedste har ikke været for godt. Selv papiret er fremragende, men hvorfor har forlaget ikke revet sig og ladet trykke en indholdsfortegnelse over de mange artikler i dette pragtværk. F. S.